Molenlanden

Schriftelijke vragen aan het college

Datum: 3 november 2026
Zaaknummer: 1290252
Steller van de vragen: Wilma de Moel
Politieke partij: Doe mee! Molenlanden
Onderwerp: Technische vragen in voorbereiding Inspiratiekader participatie commissie 5-11-2026
Portefeuillehouder: Mariska Asmus
Behandelend ambtenaar: Kirsten Molenaar
Toelichting In voorbereiding op de bespreking van het inspiratiekader voor participatie en samenwerking zijn we in het proces op zoek naar duidelijkheid voor inwoners. Daarnaast willen we op de lijn van de inhoud graag de status en de verhouding naar andere documenten over participatie zien en daarom hebben we de volgende vragen aan het college:

Vraag 1 Verwachting

a) Wie staan er aan de lat voor de participatie/samenwerking als het gaat om een inwonersinitiatief, overheidsinitiatief of initiatief met meerdere partijen?
b) Wat is de status van dit inspiratiekader? Dus kunnen we het zien als een verkennend, adviserend of richting gevend document?

Antwoord 1a: Samenwerking tussen gemeente en samenleving kan verschillende vormen aannemen. Soms neemt de gemeente het initiatief, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van beleid, een visie, een project of een ruimtelijke ontwikkeling. In dat geval betrekt de gemeente inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij het proces. Dit noemen we inwonersparticipatie.

Steeds vaker zien we ook het omgekeerde. Inwoners, ondernemers of maatschappelijke organisaties komen zelf met ideeën en initiatieven voor hun straat, buurt, kern of de bredere samenleving. De gemeente denkt mee, ondersteunt of sluit aan waar dat nodig en passend is. Dit noemen we overheidsparticipatie.

In de praktijk lopen deze vormen regelmatig in elkaar over. Daarom kijkt het inspiratiekader niet alleen naar wie het initiatief neemt, maar vooral naar de wijze van samenwerken. De vraag is steeds: welke rol past bij de opgave, de betrokken partijen en de situatie? Wie aan de lat staat, hangt daarom af van de aard van het initiatief. Bij een inwonersinitiatief ligt het eigenaarschap in beginsel bij de initiatiefnemers. Bij een gemeentelijk initiatief ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente. Bij initiatieven waarbij meerdere partijen betrokken zijn, wordt gezamenlijk gekeken hoe rollen, verantwoordelijkheden en eigenaarschap worden verdeeld. Het inspiratiekader gaat uit van maatwerk en wederkerigheid: de rol van de gemeente verschilt per situatie en wordt bepaald aan de hand van het tandwiel en de vragen waarom, wat, wie en hoe.
Antwoord 1b: Het inspiratiekader is een richtinggevend document. Het beschrijft de uitgangspunten en principes van waaruit gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samenwerken. Het bevat bewust geen gedetailleerde voorschriften of juridische verplichtingen, maar geeft richting aan

houding, gedrag en werkwijzen. De formele kaders, rollen en verantwoordelijkheden worden vastgelegd in de participatieverordening.

Het inspiratiekader geeft richting aan participatie en samenwerking, maar inwoners denken doorgaans niet vanuit kaders en processen. Zij willen weten waar zij terecht kunnen met een idee voor hun dorp of stad, een initiatief in hun straat of de wens om mee te praten over een plan. Het inspiratiekader is dan ook primair bedoeld voor bestuur, medewerkers en maatschappelijke partners. Voor inwoners is het document zelf niet van belang, maar de manier waarop de gemeente bereikbaar en aanspreekbaar is. Het blijft belangrijk dat inwoners op een laagdrempelige manier contact kunnen opnemen met de gemeente, waarna gezamenlijk wordt bekeken welke ondersteuning of vorm van samenwerking passend is.

Vraag 2 Verhouding andere documenten

a) Komt er naast de participatieverordening nog een ander document, zoals de toolkit en hoe kunnen we deze zien in relatie tot dit kader?
b) Hoe kunnen we dit inspiratiekader zien in verhouding tot de ambitie, doelen en beleid uit 2021 dat met dit raadsvoorstel komt te vervallen?

Antwoord:
Vraag 2a: Het inspiratiekader en de participatieverordening vormen samen het inhoudelijke en bestuurlijke fundament. Om betrokkenen (denk aan inwoners, medewerkers en bestuurders) te ondersteunen bij de toepassing in de praktijk worden aanvullende hulpmiddelen ontwikkeld, zoals een participatietoolkit. Deze documenten zijn ondersteunend van aard en geven praktische invulling aan de uitgangspunten uit het inspiratiekader en de kaders uit de participatieverordening.

Antwoord 2b: Het inspiratiekader vervangt zowel “het participatiebeleid uit 2021” als het document “De ambitie en doelen van participatie” in Molenlanden. Dat betekent niet dat de daarin opgenomen ambities, doelen en uitgangspunten niet meer relevant zijn. Integendeel: veel van deze elementen keren terug in het inspiratiekader en de participatieverordening.

De afgelopen jaren hebben we echter gezien dat participatie zich verder heeft ontwikkeld dan het betrekken van inwoners bij gemeentelijke plannen en projecten. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nemen steeds vaker zelf initiatief, werken samen aan maatschappelijke opgaven en vragen van de gemeente een rol die verder gaat dan alleen organiseren of faciliteren. Ook de invoering van de Omgevingswet, de ontwikkeling van overheidsparticipatie en de verdere uitwerking van kerngericht werken vragen om een bredere benadering van samenwerking.

Waar de documenten uit 2021 participatie vooral benaderen vanuit beleid, doelen en participatietrajecten, beschrijft het inspiratiekader de bredere manier waarop gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties met elkaar samenwerken. Het inspiratiekader brengt bestaande uitgangspunten, ervaringen en nieuwe ontwikkelingen samen in één samenhangend verhaal en sluit daarmee beter aan bij de praktijk van vandaag. De participatieverordening borgt vervolgens de formele kaders, rollen en verantwoordelijkheden die daarbij horen.

Vraag 3 Participatieverordening
Wanneer kunnen we de participatieverordening tegemoetzien? De wettelijke invoeringsdatum is namelijk al op 1 januari 2027.

Antwoord 3: Het opstellen van de participatieverordening maakt onderdeel uit van een breder proces participatie dat in 2025 is gestart. Tijdens diverse bijeenkomsten bent u meegenomen in een aantal thema’s rondom participatie, waaronder de beeldvormende sessie van 10 september 2026, waarbij ook de participatieverordening aan de orde is gekomen. De vaststelling van de participatieverordening vormt het sluitstuk van dit proces en staat geagendeerd voor de raadscyclus van december.